

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Viziunea detinuta de un
gizmescu. — Manuscrisuri nu se
reținut.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele birouri de menționat:
în Viena: *H. Decker, Hermann
Schickel, Rudolf Mosse, A. Oppelt*
Nachfolger; *Anton Oppelt, J.
Danziger*; în Budapesta: *A. V.
Goldberger, Edecsen Bernai*; în
București: *Agence Havas, Bac-
oursale de Roumanie*; în Ham-
burg: *Karowis & Lehmann*.
Prețul inserțiunilor: o seriă
garmond pe o coloană 8 ex. și
30 ex. simbol pentru o publi-
citate. Publicar mai dese după
tarifă și învoiași.
Reciame pe pagina a 8-a o
seriă 10 ex, sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 26)

„Gazeta” iese în mâ-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din atară
și la dd. colectorii.
AMONUMENTUL PENTRU BRAȘOV
administrațiunea, piața mare,
tergul Inului Nr. 30 etajiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonam-
ente cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 142.—Anul LX.

Brașov, Duminică 29 Iunie (11 Iulie)

1897.

Nou abonament

la Gazeta Transilvaniei

Cu 1 Iulie 1897 st. v.

se deschide nou abonament la care
invităm pe toți amicii și sprijini-
torii foiei noastre.

Prețul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șase luni	20 "
pe trei luni	10 "

Abonamente la numerele cu data
de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe șase luni	1 fl.

Pentru România:

pe un an	8 franci
pe șase luni	4 "

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei”.

Turcia și marele puteri.

Pe cât de iute s'a aprins astă-
primă-veră războiul dintre Greci și
Turci, pe atât de greu înaintază
tractările pentru încheierea păcii.

Au trecut deja șapte săptămâni
dela încheierea armistițiului la între-
venirea marilor puteri și încă ne-
gociările de pace stau tot acolo de
unde au pornit.

Puterile dic, că cauza trăgănării
și a stagnării negocierilor de pace
este Turcia. La rândul ei Turcia
pune vina pe marile puteri. Ade-
vărul este poate la mijloc, că adică
și unii și alții pordă vina. In cele
din urmă cea mai mare vină o

au înșiși Grecii, cari cu atâtea ușu-
rință au provocat războiul, care a
avut și va avea încă urmări foarte
fatale pentru ei.

Orî și cum ar fi însă, fapt ră-
mâne, că încheierea păcii a dat de
marî piedecî din cauză, că Turcia
nu vrea să primescă condițiile, ce
i le propun reprezentanții puterilor.
Au ajuns prin urmare puterile și
față cu Turcia tocmai în aceea si-
tuația, în care s'au aflat înainte cu
câte-va luni față cu Grecia, care
asemenea n'a vrut să asculte nicîde-
cum de sfaturile lor și nu s'a supus
dispozițiunilor lor.

Șoim, că la rugarea Greciei, ma-
rele puteri au luat asupra-și ca ele
însă-le să tracteze cu Turcia despre
pace, vrînd astfel să scutescă pe
Greci de prea grele condițiuni ce
ar voi să li-le impună Turcii. In urma
acesta în locul Greciei au tractat cu
Porta, ca contractant de pace, em-
basadorii puterilor din Constantino-
pole. Resultatul de până acuma al
tratărilor a fost însă nefavorabil. De
noue ori s'au întrunit ambasadorii
puterilor cu delegații Turciei, fără
s'ajungă la nici o înțelegere.

Turcia pretinde, ca teritoriul
cucerit din Thessalia până la tîr-
mul riului Peneios să rămână în po-
sesiunea sa ca preț al victoriei sale.
Marile puteri însă, vrînd să ferescă
Grecia de-o astfel de pierdere, ce
i-ar căde, se înțelege, foarte greu, stă-
ruesc ca în total să se susțină sta-
rea de mai înainte, adică să nu i se
ia Greciei vre-o parte mai insem-
nată din teritoriul, ci cel mult să li
se încuvințeze Turciilor unele recti-
ficări de granițe strategice.

Tevfic pașa, delegatul Turciei,
a mers pe la toți ambasadorii și
le-a spus, că trebuie să se amâne în-
nerea unei noue ședințe, pentru-că
deși Sultanul ar voi să primescă do-
rințele Europei și să încheie pacea,
totuși el nu poate să facă cum vrea,
din cauză, că opiniunea publică a
Mohamedanilor îi cere tot mai ca-

tegoric să nu renunțe la drepturile
cuceritorului câștigate pe câmpul de
bătăe. De aceea Sultanul stăruie ca
să i se dea Turciei partea Thessa-
liei despre nord dela riul Peneios.

In urma acestei declarări era
învederat, se înțelege, că tractările
de pace au trebuit să se intrerupă,
deorece puterile nici-decum nu vor
să concedă, ca Turcia să ia acel teri-
toriu dela Greci.

Necăjiți asupra purtării delega-
țiilor turci, ambasadorii puterilor au
decis să adreseze Porței o notă ce-
rîndu-i să dea un răspuns hotărît
în cestiunea regulării graniței. Porta
a răspuns, că încă nu este decisă ce
atitudine va lua.

Vedînd astfel, că nu pot ajunge
la nici un sfîrșit cu viclenii Turci,
diplomații puterilor s'au gîndit la
alte mijlăce mai energice, cari să
pordă duce mai curînd la scop. Mi-
nistrul de esterne rusec, contele
Muraviev a propus a se face un pas
colectiv al tuturor puterilor la Porta,
pentru a-o îndemna să se decidă
mai curînd la condițiuni de pace
acceptabile.

Pasul ministrului rusec va face
negreșit impresiune asupra Porții,
dér încă nu se scie, decă o va in-
demna în adevăr să se lapede de
pretensiunile ei. Firesce, că propu-
nerea Rusiei va trebui întâiu să fîă
primită de toate puterile și apoi să
se înțelgă între ele, ce pas să in-
treprindă împreună pentru ajunge-
rea scopului.

Turcii, cari au astăzi pe picior
de război o armată de 300,000,
omeni nu se vor decide așa curînd
la prima amenințare a puterilor, să
bage sabia în teca și să cedeze în
tote. Și, ca întot-deuna, când e vorba
de cestiunea orientală, marea între-
bare este și rămâne: Până unde și
până când marile puteri vor fi de
acord și vor merge mână'n mână?

Precum se vede de-ocamdată
puterile par a fi înțelese să țină mor-
țiș la principiul, de-a se păstra sta-

tus quo ante în Peninsula balcanică.
și de-a nu lăsa ca Turcia să ia par-
tea cucerită din Thessalia. Dér cum
va fi mîne și cum se vor înțelege
puterile asupra modului, de-a con-
stringe pe Turcia să respecteze vo-
ința Europei? Merge-vor tot în unire?
Orî că vreuna din ele va intriga în
contra unității așa numitului con-
cert european?

Deja s'a lăpît fama din Con-
stantinopole, că Englitera și-a schim-
bat de-odată tactica față cu Turcia,
arătîndu-se acuma foarte amicabile
cătră ea.

Ce-o să iasă din toate acestea?
De cum-va Sultanul va stăruî pe
drumul apucat și va preferi mai
bine să dicteze el însu-și pacea în
Atena cu sabia în mînă, ce vor
face atunci puterile? Cum vor pune
în respect pe Mohamedanul fanatic,
insufletit de victoriile sale?

E cu puțință să se împace toate,
fînd Rusia în fruntea puterilor, cari
cer aplanarea pacinică. Dér ușor să
pote și aceea, ca puterile să se in-
cuce în propriul lor paianginiș,
ce' țes acuma de atâși marî de anî
în Orient și dintr'o cestiune de
pace între Greci și Turci să se nască
o gravă cestiune de război eu-
ropean.

Incheierea anului școlar.

Cu ziua de mîne, sêrbătorea
S-lor apostoli Petru și Pavel, se în-
cheiă anul școlar la toate școlile
confesionale române dela noi.

Un an de grea muncă și de
marî jertfe a fost și acesta nu nu-
mai pentru susțitorii școlilor, și
pentru dascăli și școlari, ci și pen-
tru părinții acestora.

Șoim cum merg ađi lucrurile.
In loc să fîă sprijinite școlile nos-
tre de organele puterii li-se pun bețe
în rôte în fîă-care di, când din par-
tea inspectorilor de școle, când din
partea solgăbirăilor, când din par-
tea notarilor și a altor dirigătoriși

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Cei doi prietini.

Pe timpul împărăției romane
trăia un Grec cu numele *Gisippus*,
care își dete cel din urmă ban ca
să pordă călătorii peste mare la o
cetate ore-care din Italia de mēja-đi.
Ajungînd el la uscat, cerși din pordă
'n pordă, până-ce în fine, cu hainele
sdrențose, c'o înfățișare decădută,
ajunse la porțile unei cetăți, dintre
ai cărei locuitori îl cunoscea numai
pe unul, cu numele Titus, care odi-
nioră îi fusese cel mai bun prietin.

Greu nu i-a fost să găsească pe
Titus, căci toți îl cunosceau, fînd
el un om bogat și cu vadă. Când
însă călătorul obosit ajunse la pra-
gul casei, îi era frică să între, pen-
tru-că scia prea bine, ce înfățișare
sărăntocă are. Lung timp trăgăna
afară, nehotărît, gîndindu-se, cum
ar puté face pe prietinel său să-și

aducă aminte de el, până când în
fine însu-și domnul casei eși pe ușă
imbrăcat în haine pompoze însoțit
de numeși sclavi și servitori su-
puși și lingușitori. Numai o privire
scurtă aruncă Titus asupra figurei
sdrențose și plină de praf a străi-
nului, apoi trecu înainte, fără să
se intereseze de el mai de-apropé.

— Acesta a fost Titus și el mă
desprețuesce! esclama Grecul, in-
torcîndu-se la o parte ca să-și as-
cundă durerosa emoțiune a inimei.

Și totuși acest Grec cu drep-
potea dice, că ingâmful Titus îi
datoresce mare mulțamită.

Cu multe ani înainte amên-
doi erau de-odată la școla înaltă din
Atena. Din față și statură sêmėnau
unul cu altul, încat nu-i puteai deo-
sebi, și o prietiniă sinceră îi lega
pe amendoî; ca și când ar fi fost
frați de sînge. Ei locuiau sub ace-
lași coperiș, făceau aceleași studii,
aveau aceleași plăceri și nici unul
n'avea cel mai mic secret față de

celalalt. Când rudeniile lui *Gisippus*
puseră la cale un contract de căsê-
toriă între acesta și între o Ate-
niană tînră, de o frumșetă rară și
cu marî averi, firesce Titus a fost
cel d'întăiu, căruia i-a prezentat pe
mirisa sa.

Se aștepta fără îndoălă la o
admirațiă extraordinară din partea
fratelui său de cruce pentru însuși-
rile eminente ale alesei sale, dér
nici prin minte nu-i trăsni, până
unde pote merge acestă admirațiă.
Chiar din prima clipită adică Ti-
tus se inamoră de morte în fru-
môsa copilă. Inzadar se încercă să-și
înfrėneze patima și să-o ascundă
dinaintea prietinelui. Nici împreju-
rarea, că nu putea avé nici o spe-
ranță în amorul său, nici sentimen-
tul de iubire și credință față de
prietinel inimei sale nu putea alunga
chipul scump al frumôsei copile din
mintea sa. Tot, ce a putut face, era,
să suferă în tăcere. Il cuprînse o
melancoliă adencă. Se îmbolnăvi

greu și se părea, că îi sunt nume-
rate zilele.

Cu totă dispoziția sa veselă, și
pe lângă totă mulțimea de afaceri,
împreunată cu pregătirile de cunu-
niă, *Gisippus* totuși observă în cu-
rînd, că o durere profundă apasă
inima prietinelui său, și că în aceea
își are isvorul bóla lui Titus bucu-
ros și-ar fi ascuns taina în adencul
sufletului său, dér prietinel stăruî
cu atâtea iubire și rugăminte ca să-i
descopere ce are la inimă, încat în
urmă n'a mai fost modru să tacă
și găcitorea se deslegă. Titus măr-
turisi tot adevărul și se rugă să-l
lase să móră în pace... Ultima sa
răsufiare va fi o rugăciune pentru
fericirea prietinelui și a miresei sale.

La auđul acestora, *Gisippus*,
firesce, rămase încremenit și, la in-
ceput nu scia, ce se încėpă. Pe prie-
tin nu se putea mânia ba întru atâtea
se întristă, vedîndu-și prietinel iubit
topindu-se din di în di, încat în
fine se hotărî să-și jertfescă fericirea

chiamați și nechiamați, cari asupra școlilor românești tot se simt stăpâni și îndreptați de-a le porunci și a-le controla.

Învățătorilor li-se bagă tot felul de vină, susținatorilor școlilor li-se spune mereu, că școlile nu sunt destul de bune, părinții sunt urgiși pentru-că își trimit copiii să învețe carte românească și nu-i dau la școlile ungurești; școlarii, de-ar fi cât de buni și silitori, în ochii inspectorului ungureș tot nu-s „koșer“.

Trăind în astfel de împrejurări chinute, după munca stăruitoare a unui an, cu drept cuvânt se poate dice, că încheierea anului școlar este o zi de bucurie pentru toți.

Bucuria ni-se mărește însă, decât ne tragem bine seama de progresul, ce-l fac școlile noastre pe lângă toate greutățile, ce li-se pun în cale. Școlile medii românești, puține câte le avem progresază așa, încât nu scim de câte din școlile altor neamuri mai înaintază ca ele.

Numai de curând una din foile de frunte ungurești făcū grozava constatare, că la școlile maghiare superioare nu s'a făcut anul acesta aproape nici un progres, că notele ce li-se dau școlariilor sunt numai pentru a înșela ochii lumii, că la esamenelle de maturitate cel puțin jumătate dintre tineri au meritat să fi respinși, că tinerimea dela acele școle este coruptă, stricată, dedată la chefuri și blăstămății etc.

Mulțămătă lui Dumneșeu, așa ceva despre școlile noastre românești n'au putut dice nici odată nici cei mai mari dușmani ai lor. Din contră, gimnasiile române au secerat și în acest an laude chiar și din partea contrariilor, er cumcă aceste laude sunt meritate ni-o dovedesc rezultatul esamenelle, care pe lângă totă rigorea cea mare, în care sunt ținute școlile noastre față de școlile ungurești e neobiceiuită, a fost și în acest an cât se poate de mulțămitor.

Tocmai fiind-că în ciuda atâtor greutăți putem constata asemenea progrese îmbucurătoare, trebuie să ne simțim pentru viitor și mai încurajați în lupta pentru cultura noastră națională, căci probe avem destul de puternice, că poporul românesc este un popor de viață, care având o conducere bună scie să facă minuni de abnegațiune și devotament când e vorba de înaintarea neamului lui.

Fiind dată însă această abnegațiune și acest devotament, — în afară de greutățile ce nu atărnă dela noi —, sunt responsabili în primul loc conducătorii pentru scăderile și neajunsurile, adese-ori atât de mari,

ce se observă încă la multe din școlile noastre; sunt responsabili învățătorii dela a căror voință și hărnicie atărnă mai vârtos înflorirea școlilor, și responsabili mai marii lor când nu-și împlinesc datoria față de dascăli și nu cer dela aceștia ca să-și împlinescă asemenea conștientos greua și sfânta chiamare.

Cu cât mai grele sunt timpurile ce străbatem, cu atât mai neadorim trebuie să fiă zelul, sîrguința și iubirea de jertfă, ce datorî suntem a le depune pe altarul învățămîntului nostru național românesc.

Revistă politică.

Pace e pretutindeni. Dér ce fel de pace? Puteți să judecați fie-care după cum vedeți, că se simte poporul în mijlocul bunătăților păcii și liniștii generale.

Uitați jur împrejur. Și la noi în Transilvania și Ungaria domnesce cea mai perfectă liniște. De vei căuta însă mulțămire, n'o vei găsi nici cu lampa lui Diogene.

N'o vei găsi nici la țărani, nici la boieri s'eu mari și mici „nemeși“ cum le dic pe la noi; colo în Ungaria de sud, muncitorii de câmp nu vreau să mîrgă la secerat, pentru că nu li se plătesce cât pretind ei; ici unde ar vrea ómenii să muncescă și pe plată mai mică nu găsesc de lucru, dér pentru aceea executorul cu toba nu mai încetează a cutriera satele, er când țărantul merge la solgăbiru să se plîngă, acesta nu vrea să-l asculte în graiul s'eu urgisit valah...

Chiar în dietă domnesce și cea mai mare nemulțămire. Opoziția e întărită asupra guvernului și le pune tote în mișcare în speranță, că d'ora d'ora îi va succede a răsturna. Banffy cu ai săi însă nu vor să facă nici o concesiuine opoziției, nici cunoscutul § 16, care restringe libertatea pressei nu voiesc să-l schimbe, căci, își dice el, de le voi d'ora adî opoziționalilor degetul, mîne 'mi vor cere mîna.

Tôte ca tote, dér trece anul și nu se mai poate reînoui pactul dualist cu Austria. Aici e încercătura. Incai în Austria nici vorbă nu p'ote fi deocamdată de primirea pactului din partea parlamentului, căci nici odată națiunile și partidele de acolo n'au fost mai învrăbite ca adî.

Se pregătesc dér pentru toamnă evenimente însemnate. Tot atunci va fi deslanțuită și lupta privitoare la autonomia bisericăscă, pe totă linia.

In urma conferenței dela Clușiu foile ungurești au mai încetat a

ataca pe Români uniți și pe Archiereii lor; și acum se mîrginesc numai ai deplânge pentru că se izolază și a le predice, că rezistența pasivă nu le va ajuta nimic. Vom vedé! Noi suntem de altă părere și scim că de câte-ori cineva și-a sciut apăra cu demnitate și la timp potrivit dreptul s'eu, n'a avut să se plîngă în urma acésta.

Mîne se deschide congresul național bisericăsc al Sêrbilor. Scim, că la alegeri a învins opozițiunea și adî maioritatea o fac liberalii și radicalii, er guvernamentalii sunt abia în număr de 8. Căpeteniile celor două partide naționaliste s'au înțeles să dea pe cât se poate ajutor patriarhului, ca să potă cu toții scote la liman statutul organic, ce s'astéptă să-l aducă congresul de față.

SCRIRILE ȚILEI.

— 28 Iunie.

Excursiune cu corul de copii. Aflăm, că d-l profesor de musică Timotei Popovici va face cu *corul de copii* al d-sale o excursiune la Sácele. Excursiunea e proiectată pe Dumineca din 6 (18) Iulie a. c. Corul va pleca din Brașov cu tramvaiul la 7 óre dimineața, va lua parte la serviciul divin în biserică cea nouă din piéta Cernatului, er după améđi va da un concert.

Doné vieți de om pentru o pălărie de paie. Din Cincobiserici se scrie, că în comuna Teșeni din comitatul Baranya țilele aceste doi ómeni au avut un stîrșit trist pentru o pălărie de paie cu 15 cr. Lucrul se întembla astfel: Copilul unui locuitor din acea comună se duse plîngend acasă la tatăl s'eu, spunendu-i, că și-a scapat pălăria de paie într'o fântână părăsită. Tatăl copilului numai decât se cobi în fântână pe o scară, ca să scote pălăria de paie. Când omul ajunse în fundul fântânii, cădu la pămînt amețit. Un alt țaran grăbi să sară în ajutorul lui, dér și acesta, după ce ajunse în fundul fântânii, cădu amețit înecându-se de gazul, ce era în fântână. Amédoú cadavrele au fost scóse din fântână cu cârlige. Pe cei morți îi jalose soțiile lor rămase véduve și númeroșii copilași orfanți.

Ingrózițóre dramă de familie. Comuna Golești din județul Mășel, România, a fost dilele aceste teatrul unei crime ingroditoare. Locuitorul I. Vasilescu din acea comună, își maltrata într'un mod oribil soția sa, din cauza femeii Dinca Manolescu, cu care întreținea de mai mult timp relațiuni amoroase. Din aceeași cauză, în ziua de 23 curent o certă teribilă ia nascere între Vasilescu și soția sa Elisabeta, în culmea furiei, Vasilescu se repede asupra nenorocitei femei și începe a-o lovi în mod barbar cu pumnii peste față. Voind să scape de loviturile barbarului, sêrmăna femeie fuge în curte,

tipând de durere și de spaimă. În acest timp Vasilescu, din ce în ce mai îndărjit, ia o pușcă din casă și eșind în curte, trage un foc asupra soției sale, care fiind lovită în partea stângă a pieptului cade în neștiință și scaldată în sînge. Sgomotul de tunățurei a dat alarma în tot satul și într'o clipă toți vecinii alergară în curtea lui Vasilescu. Criminalul și cu amanta lui Ilioa Manolescu au fost imediat arestați și înaintăți parchetului. Nenorocita victimă, care avea o rană mortală în piept, a încetat din viață după câte-va óre.

Petrețere în Mureș-Bogata se va da în 18 Iulie n. c. Venitul curat e destinat în favorul școlii române de acolo, care după cum ni-se scrie are mare lipsă de ajutor. Comitetul arangiator a angajat un otelier, care va servi cu mîncări și beuturi bune și eține, luând și alte măsuri pentru comoditatea óșpetilor.

Concerte. Musica militară va concerta mîne, Duminecă, în grădina dela Villa Kersch. Începutul la 8 óre. Intrarea 20 cr. — Musica orașenăscă, tot mîne s'eră va concerta în grădina otelului „Pomul verde“. Programa concertului, ce constă din 10 puncte alese, conține și piesa românească „Steva României“, fantase de Wiess și cântată solo pe violina de d-l Kronpa.

Óșpetii cari vin la Brașov pot afla cele mai bune, mai curate și mai igienice odăi la Villa Kertsch, aflătoare pe promenada cea mai mare a orașului, în nemijlocită apropiere de gara tramvaiului, așa că nici nu trebuie birje. Odăi multe și pe ales, cladire în stil modern și elegant mobilate, cu așternut nou mobile nouă, serviciu prompt, er baesșurii nu se dau. În grădină restaurant și musică mai în fiă-care di. Se pot închiria odăi și apartamente întregi cu luna, cu săptămâna și cu ziua, costând dela 1 fl. până la 4 fl. pe di.

Intre birturile din Brașov, al căror număr este atât de mare, fórté puține sunt birturi românești. Intre acestea se află și birtul „La Vulturul“ în strada Costiței de jos, în cetate (peste drum de haul „La doi porumbi“). Antreprenóra de adî a acestui birt, d-na Véd. S. Tocănie, face cunoscut, că în urma morții soțului s'eu a luat asupra-și conducerea birtului, putend servi în tot-déuna cu bere bună de Habermann, vinuri vechi și nouă, precum și cu mîncări gustóse, silindu-se a mulțami pe óșpeti printr'un serviciu prompt și preventiv.

NECROLOG. Dr. Cuparescu și Ioan Tuducescu, cu inimă frântă de durere aduc la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor, cunoșcuților, bisericii și națiunii române, că **Dr. George Popa**, asesor referent școlar în Arad; deputat sinodal și congresual etc. după un morb îndelungat a réposat în Viena, în 4 Iulie n. c. în vârștă de 56 an. În mormentarea scumpului defunct s'a sêvrșit în

propriă pentru el, deóre-ce nu-și putea călca pe inimă, să-și cumpere fericirea cu mórtéa prea iubitului amic. Cu inimă marinimosă el fú gata să renunțe la mirésa sa în favórea lui Titus. Urmă o luptă de întrecere lungă și vehementă de iubire și abnegare între cei doi prietini de inimă. Nicî unul nu voia să fiă mai pe jos, de cât celalalt, în marinimositate și abnegațiune. În fine însă invinse Gisippus.

Titus se făcū în curénd sănătos și vesel, se cásătorí cu frumoșa grécă și cu bogata ei d'etre plecā în curénd la orașul s'eu natal.

La despărțire, el își luā rămas bun dela Gisippus cu cuvintele: — „O! de-ar da Deii să am ocașiă de a-ți înapoia cât mai curénd marea datoriă de mulțămire“.

Timpul trecú. Marinimosul Grec nu mai avea noroc în nimica. Ii murirá părinții, ajunse la neînțelegeri cu concetățenii, avea o pierdere după alta, așa, că despoiat de

tóte averile, ajunse în cea mai mare miseriă.

În situația acésta nu găsí alt mijloc, decât să întreprindă o călătóriă lungă și ostenicioasă, până la orașul, în care locuia Titus.

Ce e drept, îi era rușine, sêrmanului a se înfățișa înaintea prietinelui, ca cerșitor sdrênțos; cu tote acestea se aștepta cu totul la altă primire, de cum a fost întimpinat în faptă... El credea sigur, că Titus l'a recunoscut bine, dér că ar fi prea mândru, ca să-și mărturisescă cunoștința cu o persoană d'o înfățișare atăta de sêrăcaciósă.

Plin de desperațiă, abia sciind încătrău merge, Gisippus luā stradele d'alungul și în sfîrșit, ajunse éráși afară din cetate, la un templu ruinat, dincolo de zidul ce 'nceunjava cetatea. Obosit de mórté, flăménd și amărit, se lungi la pămént, ca să rămăie peste nópte acolo. Puțin îi pása, ce se va mai întembla cu el.

După ce a fost amăgit atât de crud în ultima lui speranță, mórtéa ar fi salutăt'o tot așa de vesel, ca și somnul.

În faptă el își doria mórtéa și era aproape gata a și curma singur vieța, negăsind alt mijloc de a scăpa din marea lui miseriă.

Întins pe treptele templului, fără să-l fi prins încă somnul, fú conturbat în tristețe-gândiri de un sgomot de arme din apropiare. În slaba zare a țilei, ce era pe sfințite, puté totuși să observe, că doi inși se dueléză. Unul de-odată cade la pămént, celalalt, spăriat de sgomotul de voci și pași, ce se apropiau, iute sări peste zid și se făcū nevédut.

Ómenii, cari se apropiau cu făclii aprinse, aflară cadavrul ucisului. Cercetând templul puseră mîna pe Gisippus și-l inhățară, credeánd, că el este ucigașul. Acesta fără se dică o vorbă se lăsă liniștit să-l închidă în pușcăriă, pentru-că d'ora el nu-și doria nimic mai bu-

curos decât mórtéa, și acum nu mai avea lipsă să-și iéé singur vieța.

A doua di il duseră înaintea pretorului și, fiind-că n'a negat, că el a ucis într'ascuns pe omul aflat în templu, a fost judecat la mórté pe cruce.

Tăcut și fără să-și ridice privirea dela pămént, își ascultă sentința. Deja voiau să-l ducă la locul de pierdare, când de-odată se întembla un lucru neașteptat.

Intre publicul din sala judecății se afla și Titus. Trăsăturile arestanului i-se părură cunoscute dela început, deși, din cauza anilor și a nécasurilor multe, erau cu totul schimbate. Cercetánd mai de-aprópe, recunoscu îndată pe vechiul s'eu neprețuit prietin, căruia avea să-i mulțumescă totă fericirea sa.

Cum a decădú Gisippus așa tare? Cum să-l potă scăpa mai ușor de sórtea înfricoșată, ce-i atărna d'asupra capului? Numai un mijloc era cu putință...

7 Iulie n. la orele 9 1/2 dimineața, din biserică gr. or. în cimitirul central cu spesele Ven. Consistor eparchial din Arad.

Viena, în 6 Iulie n. 1897.

Fie-i țărina ușoară și memoria eternă!

Scirî din România.

Se telegrafiază din Sinaia, cu data de 26 Iunie următorul buletin medical asupra stărei prințului regal:

„Astăzi 26 Iunie 1897 la 8 ore și un sfert dimineața, vădând starea satisfăcătoare, în care se află A. S. R. Principele României, vădând și vremea favorabilă, ne-am hotărât, lucrul la care ne decisese deja mai de mult și pentru executarea căruia nu așteptam decât o ocaziune oportună, să transportăm pe augustul bolnav la Sinaia. Transportarea s'a efectuat cu toate precauțiunile posibile și în condițiunile esecelente. La 12 ore 40 minute A. S. R. era instalat în palatul său din Sinaia foarte puțin obosit de lungul drum ce făcuse. Sperăm că această schimbare va fi cât se poate de profitabilă pentru restabilirea completă a A. S. R. Viitorul buletin peste câteva zile. Dr. Cantacuzino, Dr. Butoiu, Dr. Kremnitz.

— Din Italia A. S. Principele Ferdinand al Bulgariei va veni în România. Ziua sosirii Principei este hotărâtă pentru 15 Iulie st. v. Principele va merge direct la Sinaia și va fi însoțit de Dr. K. Stoilow, președintele consiliului de miniștri și ministru de externe, de d-l colonel N. Iwanoff, ministru de război și de doi adjutanți. Principele Ferdinand va sta trei zile în România. Nu se știe încă pozitiv, decât va vizita și Bucureștii.

— În urma înaltei dorințe exprimate de M. S. Regele, guvernul român — după cum află „Drapelul“ — va înființa un ordin al salvatorilor, pentru a răsplăti curajul și devotamentul celor, care și-ar espune viața în împréjurări grele pentru salvarea victimelor.

— Escelenta Sa Munir-pașă, reprezentantul Sultanelui la jubileul diamantin al Reginei Victoria, va sosi în București peste câteva zile, de unde se va duce la Sinaia, unde va fi primit în audiiență de Regele Carol. În același timp vor sosi în București și d-nii general Pencovic și loc.-colonel Georgesou, reprezentanții M. S. Regelui și guvernului la jubileul Reginei Victoriaei.

— Înaintările la gradul de general și celelalte grade care erau să se facă pe ziua de 1 Iulie, au fost amânate pentru ziua de 30 August, aniversarea luării Griviței.

— Direcțiunea serviciului sanitar român a cerut și obținut dela direcțiunea căilor ferate o reducere de 50 la sută pe liniile române ferate pentru membrii români cari se vor duce la *congresul medical internațional dela Moscova*. Până acum sunt

înscrși a lua parte la congresul dela Moscova: 53 medici, 4 farmaciști, 3 magistrați și un avocat.

— Duminecă și Luni se va face în sala Ateneului solemnitatea distribuției premiilor la elevii școlilor primare din Capitală. La această solemnitate va asista și d-nu Haret ministrul instrucțiunei.

— Concursurile pentru admiterea în școlile militare se va ține anul acesta în zilele de 3 Iulie v. la Iași, 11 Iulie v. la București și 19 Iulie v. la Craiova.

— Cele trei regimente de artilerie din București și anume regimentele 2, 6 și 10, vor pleca în curând la Câmpulung, Tîbănești și Comana, unde vor face în cursul verii exercițiul de tir, marșuri și mici lupte.

— După cum se anunță din Galați, apele au început a se retrage. În Bădălan, Brateșul a scăzut cu o jumătate de metru, ér în port, Dunărea s'a retras cu aproape un metru.

— Ioan Zernoveanu, implicat în afacerea falsificării de timbre vechi de scrisori (cu scop de a le vinde pentru prețuri mari), a fost pus în libertate, deoarece s'a dovedit, că densusul n'a avut intențiunea de a face eserocherie, oi a fost de bună credință, că umbrele erau veritabile după cum l'a asigurat falsificatorul Bernard Weiss.

— În ziua de 13 Iunie st. v., pe când locuitorii Gh. Achimescu și Elena Achimescu din com. Marga, jud. Mehedinți, mugeau oile, trăsnesul a omorât 49 de oi și capre. Bărbatul și femeia a rămas lungiți și nesimțitori vreme de 48 pe ore. Abia după acest timp au putut să fiă cu multă greutate readuși la viață.

— Epidemia de febră tifoidă din Focșani a început a mai scădea. Buletinul pe ziua de 24 și 25 Iunie st. v.: În ziua de 24 erau 258 de bolnavi. În ziua de 25 au rămas 138. Sunt 20 de însănătoșiți.

Esamene la sate.

Protopopiatul Gherlei, Iunie 1897.

În 16 Maiu s'a ținut examenul în Nîma. Prezenți 24 școlari și 17 școlărițe. D-l preot și director G. Man au început cu religiunea; după aceea d-l inv. Ioan Batinaș a esaminat din celelalte obiecte de învățământ. După fă-care studiu se cânta câte-o poeziă, ér la urmă declamări. Scrisorile de examen frumöse și curate, atât în limba română, cât și maghiară. Răspunsurile din toate obiectele au fost bunișore. Examenul, după însa-și declarațiunea D-lui protopop I. Lemeni a fost bun.

Observ, că în Nîma este și școlă de stat care s'a înființat de dragostea „mălănelui“ dér peste pragul acestei școlene n'a trecut nici măcar un copil român. Cu toate că „milenarii“ pintenași și perciunași au întrebuințat toate mijlocele spre a duce pe copiii români la școlă de stat, fiindcă școlarii de-ai lor nu au nici 20. Laudă D-lui preot și învățator!

În 18 Mai dimineața s'a ținut examenul în Silvaș. Învățator ambulant d-l Ga-

vrilă Pușcaș. Prezenți 10 băeți și 11 fetețe. D-l învățator esaminază din religiune și celelalte obiecte de învățământ, progresul după împréjurări, îndestulitor. Școlă în Silvaș este închiriată, cu o masă pe 4 locuitori și 2 lădițe. Ar trebui să se îngrijescă poporenii și de școlă. D-l preot Mureșan nu numai, că n'a propus religiunea, dér abia decât a vizitat școlă de 3—4 ori în decursul anului.

În Hăștate s'a ținut examenul în aceeași zi după amăzi. Prezenți 4 băeți și 15 fetețe. Învățator tot d-l G. Pușcaș. Progresul bunșor ca în Silvaș. Din răspunsurile elevilor s'a vădut, că materialul s'a propus după metod. Cevași mai multă silință și d-l Gavril Pușcaș va deveni un învățator de frunte.

În 19 Maiu dimineața s'a ținut examenul în Dindeleac. Învățator d-l Vereș. Prezenți 7 băeți și 15 fetețe. S'au esaminat de către d-l învățator din toate obiectele de învățământ. Din Religiune au răspuns bunșor, din limba română foarte slab. Concepte despre scrierea literilor nici vorbă. Literile mici nu le-au știut scrie pe tablă. Abia vre-o 4 școlari au știut ceta din abecedar. Examenul peste tot cât se poate de slab. Scrisorile de examen puține și slabe.

În Chirău s'a ținut examenul în aceeași zi după amăzi. Prezenți 7 băeți și 10 fetețe. Și aici tot d-l Vereș a fost învățator. Densusul a esaminat și cu un poporean. Rezultat și aici nimic. Din comput abia au știut număra de-a rostul până la 20, ér la tablă — tocă! D-l învățator ar trebui mult încă să se ocupe cu pedagogia și să se procure nisce foi didactice, cum este cea dela Sibiu, precum și scriptologia; căci nu știe tracta nici literile. În Gherla se află Scriptologia de V. Petri, din care poate învăța tractarea literilor așa cum trebuie. Altfel lasă-se în scirea domnului și facă loc altuia care e harnic de-a fi învățator.

În 19 Maiu a. m. s'a ținut examenul în Orman. Prezenți 13 școlari și 9 fetețe. Examenul se deschide de către M. On. Dn. protopop I. Lemeni. D-l învățator Iuliu Budişanu, esamina din: 1) Religiune rugăciunile cu toți școlarii; Istoria biblică testamentului vechiu și nou. 2) Învățământul intrunit. 3) Limba română (tote despărțemintele cetitul la înțeles și gramatica) 4) Matematica (tote despărțemintele cele 4 operațiuni cu numeri întregi și decim., ér din Geometriă măsurarea triunghiurilor și suprafețelor) 5) Limba maghiară (convorbiri, intuitive și cetitul, analisare.) 6) Geografia. 7) Istoria. 8) Fisica. Apoi declamări și Dialoge. Cu examenul au fost îndestulați toți poporenii prezenți și părinții, cari au vădut, că nu înzadar își dau copiii la școlă. D-l protopop și-a esprimat mulțămirea și îndestulirea față de vrednicul învățator și de examen. Dee Dumneșeu să aibă poporul român mulți învățatori asemenea! Scrisorile de examen au avut toți școlarii prezenți, bune și frumöse; protocoalele toate în or-

dine. Cuartirul însă lipsesce pentru învățator la școlă din Orman. Ar trebui, ca poporul să se îngrijescă cât de timpuriu ca să-l edifice și să aibă grijă, ca învățătorii bunși să nu-i părăsescă.

În Coler s'a ținut examenul în 22 Mai. Aici se află școlă nouă frumösă de petró. La examen un public numeros. S'au esaminat 10 băeți și 15 fetețe. D-l învățator Laurentiu Micheș esaminază din religiune, învățământul intuitiv, limba română și maghiară, matematică, geografică, istoria patriei, istoria naturală și economia, cu un rezultat, care a mulțămit pe toți cei de față. Fiă-i spre laudă d-lui Michș.

În Jichigul de jos s'a esaminat tot în 22 Maiu, după amăzi. Și aici sala era plină de poporenii. Prezenți 13 băeți și 19 fetețe. S'au esaminat din toate obiectele de învățământ oa și în Odor. Rezultatul și aici a îndestulit pe toți cei de față, mulțămită zelului d-lui învăț. L. Micheș. Școlă însă e foarte slabă; chiar de sub ea es isvora. Ar fi bine, ca conducătorii să se îngrijescă de școlă mai bine. Religiunea nici aici n'a propus'o preotul.

În Jichigul de sus s'a ținut examenul în 23 Maiu. Prezenți 6 băeți și 12 fetețe esaminându-se de către d-l învățator N. Popp din toate obiectele prescise. Rezultatul bunșor, sperăm însă, că în anul viitor va fi și mai bun. Școlă proprie nu se află, dér s'a adunat petró și alt material pentru edificarea unei școlé. Laudă d-lui paroch D. Deac, care a făcut mult pentru poporul acestei comune și de sigur, că cu ajutorul lui Dumneșeu va face și școlă.

În aceeași zi d. a. s'a ținut examenul în Sigău, filia Jichigului de sus. Învățator tot d-l Pop. Școlă nu-i. Examenul s'a ținut într'o odăia, în care pe o rudă se aflau nisce perni murdare, de-și era mai mare gréta. Trist de tot, că Sigăuanii nici o școlă nu fac, măcarcă li-a dat Dumneșeu din ce, numai să vré. S'au esaminat 9 băeți și 8 fetețe. Succesul: Puțin îndestulitor.

În 24 Maiu s'a esaminat în Șintereag. Școlă proprie nici aici nu se află. Examenul s'a ținut într'o odăia închiriată. În decursul examenului, care a durat 1/2 oră, la vatră căsenii făceau mămăliga. S'au esaminat 4 băeți și 1 fetețe. Progres nimic. (Învățator cine este? — Red.)

În 24 Mai d. a. s'a esaminat în Fintic. Învățator d-l P. Russu. Prezenți 10 băeți și 3 fetețe. Scrisorile de examen puține, dér bunșore atât în limba română, cât și maghiară. D-l preot local A. Oltean a esaminat din religiune, ér d-l învățator din celelalte obiecte. Succesul îndestulitor. — D-l Rusu încă a rămas cam înapoi de lume și ar trebui să se mai uite prin câte-o bucovină, căci atunci ar ști, că noi nu ne aflăm în Solnocul inferior, ci în comitatul Solnoc-Dobéa. Dealmintrelea totuși se vede, că și-a dat mai multă silință decât antecesorul său.

Gândindu-se astfel, Titus ascultă de boldul irezistibil al inimei sale și de-odată strigă cu voce tare:

— Stați pe loc! Liberați pe nefericitul acesta! Eu sunt adevărul vinovat. El n'are nici o parte la faptă, eu am săvârșit crima și vreau însumi să sufer pedepșa!

Pretorul mirat foarte, aușind mărturisirea acésta dela un bărbat îndeobste stimat și iubit. N'a avut încărău. A trebuit să lase justiției curs liber. Porunci să prindă pe Titus, și grăi astfel către Gisippus:

— Ce comedii faci tu, străine! Fără nici o cauză, recunoci o crimă, pe care n'ai săvârșit'o nici-odată. Gluma acuși ai fi plătit'o cu mörte!

Gisippus vădă acum toate limpede, deja se convinsese că a judecat pe prietin fals și pe nedrept. Aușind din rostul lui, că mărturisese strémb, numai ca să-l scape pe el de mörte. Cu ochii plini de lacrimirise aceluia:

„Pretore! nu-l asculta, eu sunt ucigașul, pe care îl căutați. Nu folosescă compătămirea nobilei Titus... eu trebuie să sufer mörtea meritată!“

— „Pretore, strigă Titus de ceea parte, tu singur veși, că omul acesta este un străin, în condiții foarte să-răcaciöse, mai departe ai aușit, că l'au găsit în Templu, fără arme. Nu este vedit ore, că el caută mörtea, ca să se scape de miseria? Lasă-l liber, și poruncesce să sufer eu mörtea în locul lui.“

În chipul acesta se certau amândoi înainte judecătorilor, susținând fă-care că el este criminalistul, din care cauză fă-care dicea, că el are dreptul să fiă condus la locul de pierdare.

Acésta certă, séu întrecere ciudată, a stérnit în cei de față cea mai mare mirare. Acum observară și asemănarea surprinșetóre între amândoi, la față și statură.

Judecătorul nu scia, ce sen-

tință să aducă. Confusiunea generală crescă și mai tare, când deodată se îmbulși prin mulțime un tiner și strigă:

— „Eu pot sfirși cërta acestor doi ömeni. Nici unul nu-i vinovat din ei... De a mea mână a murit omul, al căru cadavru l'ați găsit în templu. Nu înțeleg, ce putere neînvinșă mă silisce să-mi descoper vina, dér nu am nici o liniște. Prindeți-mé, așa-déră, și faceți cu mine așa, cum cere legea.“

Dicénd acestea, el care fără îndoelă, era adevărul ucigaș, își întinse mâinile, ca să-l lege, pe când prietini, puși în libertate, se strîngeau la piept unul pe altul.

Judele întrebă cu mirare, cum se poate ca trei inși de-odată să-și doréscă o mörte rușinosă și torturătoare.

Atunci grăi mai întâi Gisippus: — „Nici o mörte nu mi-se părea mai rea, decât vieța... din bogăția și stare înaltă am ajuns cer-

șitor miserabil și mă credeam desprețuit de lumea întregă, chiar de amicul meu de suflet. De aceea eram mulțămit să mor pentru cel ucis, deși mâna mea este nepătăta de sânge“.

— „Ce mă atinge pe mine, rise Titus, se ști, că eu tot ce am, averea, soția, chiar și vieța mea, le datoresc omului acestuia. Cum se nu mă jertfesc bucuros pentru el, când densusul toate și-le-a dat pentru mine!“

— „Eu încă vă spun curatul adevér, continuă al treilea. Pe omul acesta l'am ucis în duel declarat și cugetam să scap de mörtea hotărâtă prin lege, pentru omor. Aușind însă, cum se cërta acești doi pentru crima mea, o voce din inimă își rise, că Deii sunt drepti și știu toate, și că ei s'ar résbuna înfricoșat asupra mea, că a-și lăsa ca ömeni nevinovați se sufere o mörte atât de rușinosă“.

În mulțime se ridică atunci un

In 25 Maiu a urmat examenul in *Ghirolt*. Invetatorul, d-l *Valeriu Casian*, este un tiner diplomat. S'a examenat intaiu din religione, apoi din celelalte obiecte propuse. Scolarii putini, au raspuns insa corect. Evds. Dn. Protopop si-a exprimat fata de poporenii nemulțămirea, căci nu-si trimit oopii la școlă. Față de astfel de parinti i-a recomandat invetatorului, să proceda în viitor mai strict și necrutator. Școlă e forțe slabă și face rușine poporului din *Ghirolt* și conducătorilor săi, cari decât ar fi mai zelosi, școlă s'ar pute face.

In *Gherla* examenul s'a ținut în 6 Iunie. Invetator d-l *Ioan Boeriu*. Scrisorile de esamen, atât române, cât și maghiare, au fost frumoase și curate. A asistat la esamen public numărul, între cari Evds. Dn. protopop și director al școlii *Alexandru Lemeni*, dui *Boroș*, *Vaida* și *Suciu*, profesori preparandiali; d-l *Dumbrava*, invetator la institutul corecțional, și mai mulți invetatori veniti aici pentru depunerea examenului de calificare; apoi mai multe domne și domnișore. Masa era încărcată cu buchete de flori.

Esamenul l'a deschis Magn. Dn. *Ioan Papiu*, canonic, inspector diecesan și director al institutului pedagogic. Intaiu a examenat d-l *Catechet Il. Boroș* din religione și istoria biblică, apoi a urmat examenul din celelalte studii: limba română, maghiară, matematică, geografia, istoria patriei. Drept pausă a urmat după asta gimnastica și o poesie cântată în cor. S'a continuat după aceea examenul din istoria naturală, fizică și economie, la urmă deklamări și un dialog hazliu.

In frumoasa și pătrunzătoare vorbire de încheiere a examenului, Magn. Dn. *Papiu* exprimă mulțămirea celor, cari poartă căruța școlilor din diecesă și celor, cari au contribuit la premeriarea școlarelor. Iși exprimă deplina mulțămire față de succesul examenului, urându și pentru mai departe succes și statornicie în munca vrednicului invetator.

In același timp însă își arată părerea de rău față de membrii senatului școlar, cari n'au luat nici măcar parte la examen. Se vede, că acești domni nu se interesează de școlă lor română. Unde sunteți ore, d-lor senatori? Ori dora v'este rușine de școlă d-văstră, ori de limba, în care se propune în ea? — Vai, vai, câtă rușine și durere de-a vedea într'un oraș ca *Gherla* atâta nepăsare față de cea mai scumpă cauză a Românilor și încă tocmai din partea unor membri ai senatului școlar!! Lăsați, d-lor, limba străină, nu vă instrăinați de legea și limba strămoșească, căci cine se instrăinează de acestea, și *Dumneșu* se va instrăina de el. Strânge-ți-vă șirurile și vă puneți pe lucru, căci bărbați invetați aveți în *Gherla* și toți împreună puteți face mult, — puteți face o cinste neamului ro-

murmur de compătimire pentru omul chinat de muștrările conștiinței, chiar și pretorul a fost mișcat de căința lui. Deore-ce el a spus adevărul și fiind că pe contrarul său nu l'a ucis în ascuns, ci în luptă fătășă piept la piept, 'i s'a iertat pedepsa, scăpând cu admniierea, ca în viitor să nu-si facă singur dreptate, ci ajutor și scut să-și caute la judecător, decât este atacat pe nedreptul. Fără îndoie n'a putut fi făcător de rele un om, a cărui inimă a fost mișcată atât de profund de jertfirea propriei a doi prietini.

Suferințele lui *Gisippus* acum erau sfârșite. *Titus* și soția sa îl primiră în casa lor cu cea mai mare plăcere... Vechiul său prietin n'a avut odihnă până nu și-a împărțit totă averea cu *Gisippus*, cu omul, căruia avea să-i mulțămescă tot, ce avea. Amicii petrecură împreună până la morțe și nici unul din ei nu se mai îndoia o clipă de iubirea sinceră a celui alalt.

Trad.

Moșul.

mănesc și vouă un loc de onore în istoria poporului nostru! Sperăm, că în viitor așa va fi.

Esamenul acesta a fost o adevărată sărbătoare pentru Români buni din *Gherla*. Fia-care dintre școlarii a primit dar dela d-l *Andrei Tudoran*, simpaticul nostru liberar, care a împărțit ca premii cărți de rugăciuni, poesii, povești, chipuri etc. *Dumneșu* se-l țină la mulți ani!

Z...

Socodor (comit. Arad), Iun. 1897.

La noi examenul s'au ținut în 23 Iunie n., de față fiind d-l protopop tractual *Dr. Ioan Trailescu* și *Grigorie Mladin*, ca comisar. Esamenul prim s'a ținut cu elevii de sub conducerea d-lui invetator *Ioan Buștea*, cu care n'am rămas de loc mulțămiți. Trebuie să știe d-l *Buștea*, că așa numai cu nimica nu se pôte face trebă. Așteptăm zel și muncă serioasă, decât vră să se bucure de cinste între noi. In fine s'a ținut examenul cu elevii de sub conducerea d-lui invetator *Ioan Crișan*, unde pot dice, că am primit răspunsuri destul de bune. Școlarii au răspuns tare și precis. Toți au rămas mulțămiți și convinși, că invetatorul *I. Crișan* își împlinesce datoria cu punctualitate.

Doi membri ai comitetului parochial.

Un preot harnic.

De pe malul Târnavei mici.

Stim. D-le Redactor! Tocmai în vara acesta se împlinesc 33 de ani de când a venit ca paroch în Șoimușul român; *M. On. Dn. Nicolau Maior*, astăzi paroch în *V. Odriheiu*. Când d-sa a venit ca paroch în Șoimușul român, nu a aflat fund intern parochial, fiind-că ereții antecesorelui densusului au fost scris fundul intern pe numele lor. Numai cu mare necas și cu multă ostenelă l'a putut recăștiga prin proces. Prin stăruința densusului s'au rescumpărat toate edificiile, casa, șura, șopuri și grajd dela erești.

N'au fost cărți bisericesci absolut de loc, afară de o căzană, în care se afla și *Evangeliiile* și un octoich de *Sibiul*. Densusul a procurat toate câte se reocer într'o biserică românescă. La biserică se afla numai un clopot forțe mic, și acela acășat la strașina bisericeii. D-l paroch s'a apucat cu tot adinsul și a ridicat o clopotniță de lemn acoperită cu țigle, și a cumpărat încă un clopot mai mare. Vestmintele bisericesci încă nu au fost fără un rând și acestea încă forțe rele și slabe. A cumpărat deci și un rând frumos de vestmintele — și toate acestea le-a făcut și procurat în decurs, de 5 ani, cât a funcționat ca paroch în Șoimușul român.

După aceea 'i s'a conferit parochia *Vameș-Odriheiului*, în vecinătate cu Șoimușul. Aci erășii a avut de-a se apuca de lucru căci au lipsit și aci multe. Școlă nu era ca 'n palmă, ba nici loc de școlă, la sfaturile densusului, poporul a cumpărat în fruntea satului o curte și grădină pe care s'a aflat o casă bună, pe care au prefăcut-o în școlă corăspundătoare. Tot pe acel loc se afla și un șop mare, din care au făcut o casă cu tindă și cămară pentru cantor-docente. S'a cumpărat un cimitieriu frumos, s'au procurat mai multe cărți bisericesci, că și aci lipséu multe.

Acum, când bietele noastre școle confesionale erau și sunt amenințate de-a se închide, cu multă zolă și trudă i-a succés a îndupleca pe poporenii săi să ridice salarul invetatorului la 300 fl. Este de însemnat că aci în *Odriheiu*, „Kulturegylet“-ul din *Clușia* a ridicat școlă deși sunt numai vre-o 16—18 familii unguresci și în tòmna anului școlastic, 1894/95 li-au trimis cei dela „Kulturegylet“ invetator. Acum ce era de făcut? La postul de invetator pentru școlă confesională din *Odriheiu* nu concurase nimenea: *Energicul preot Nicolau Maior* însă ca să nu ajungă școlă în pericol, a adus firesce în înțelegere cu întreg poporul, pe bravul invetator, d-l *Toma Simu*, un invetator de model. Astfel a scăpat și mântuit școlă din ghiarale uliului și perirei.

Acum să mă întorc erășii la parochia *Șoimușului român*. Acestă parochia din tòmna anului 1882 o administrază tot vrednicul preot *Nic. Maior*. Fiind bisericuța forțe rea și debilă, era pe aci mai să cădă, să se derime. Bunul preot s'a sfătuit și înțeleș cu pușinii poporenii, cari au avut și ceva bănișor în contracte, ca să edifice o bisericuță din material solid. Baniș, însă aveau puțin în contracte repartitia nu avea pe cine să arunce, căci poporenii pe-atunci constau numai din 15—18 familii. Adevăratul părinte și administrator al Șoimușului se oferește, că le concede mai totă canonică porțiune, ținându-si pentru sine numai puțină. — Și aceea canonică s'a dat în arândă timp de 6 ani și astfel s'au adunat vre-o doi bănișori, așa că în primăvara anului trecut s'au apucat de edificare, ér astă-tòmna biserică a fost gata cu ajutorul prea bunului *Dumneșu*, și în Decemvre s'a sfințit prin D-l protopop al *Ibașfalăului Stefan Câmpian*, asistat de d-l *N. Galea* parochul *Hundorfului* și not. tractual, precum și d-l *Nic. Maior*, care se pôte dice, că mai numai din al său a și edificat biserică gr. cat. din Șoimuș. *Dumneșu* se-l țină încă mulți ani fericiți, și se rândușcă *Dumneșu* mulți preoți cu astfel de zel pentru biserică și nașionea română.

Până a nu veni densusul în ținutul nostru, nu a știut nimienă de țiare române. Cât ce s'a aședat d-sa pe *Târnavă mică*, îndată s'a adus „*Gazeta Transilvaniei*“, „*Federațiunea*“, „*Sionu Românesc*“, „*Familia*“, „*Gura Satului*“, „*Amicul Poporului*“, adevă mai toate țiarele noastre, ce apăreau pe-atunci. Și acum în cercul nostru se cetese și prenumără de forțe mulți „*Gazeta Transilvaniei*“, mai cu sémă cea de *Dumineca*, și „*Foia Poporului*“. Pentru simțemintele sale românesce și neșovăitoare e persecutat până la extremitate de adversarii noștri seculari pe toate căile și e tare rău văduț. — Servescă-i însă spre incurajare în această luptă stima și dragostea sinceră, ce i-o păstrează toți Români cu bun simț și pricepători.

Târnaveanul.

Casa de depuneri și consemnațiuni în Bucuresci.

In zilele acestea s'a serbat, precum scim, în Bucuresci în prezența Regelii *Carol* punerea petrii fundamentale a casei de depuneri și consemnațiuni. Cu privilegiul acesta d-l *G. Cantacuzino* a adresat Regelii o vorbire, în care a arătat cum s'a dezvoltat acest institut dela prima *Ianuarie* 1865, când a fost înființat.

La finea anului 1866 — dise d-l *Cantacuzino* — Casa de depuneri număra abia 8.400.000 lei, provenind din depuneri ordonate de autorități și adunate de prin directorii și 9.366.000 lei în valori, adevă cea mai mare parte în acte, în înscrisuri și scule: în total abia 17.800.000 de lei, pe când budgetul statului era atunci de 40 milioane lei.

Acosta în 1866. Dăr timpurile au curs și cadrul lor era neincetat împodobit cu fapte mari și glorioșe: fapte mari în ordinea lucrurilor politice și nașionale, fapte mari în ordinea lucrurilor economice și culturale. Treptat. România se transformă și Statul român moderat se întemeia.

In 1881, Creditele funciare rurale și urbane erau în plină dezvoltare, Banca Nașională era creată, căile ferate deveniseră proprietatea statului, care dispunea astfel, de o puternică unicită de dezvoltare a avuției publice. In acel moment, Casa de Depuneri și Consemnațiuni luase o mare dezvoltare: dela 17.800.000 lei în depuneri de numărări și efecte la finalul anului 1866. Casa trecuse la 137.800.000 lei în numărări și efecte, ér budgetul statului rămăsese 122.700.000 lei. In acel moment, un nou fapt economic important, fericit, s'a petrecut: Casa de Economie a fost înființată și administrația ei încredințată Casei de Depuneri, care luă atunci numele de *Casă de Depuneri, Consemnațiuni și Economie*. Atribuțiunile Casei primiau, astfel o notabilă

estensiune. Operațiunile ei deveniau tot mai vaste; mai considerabilă devenia neincetat încrederea generală de care, cu drept cuvânt, ea se bucura.

Astăzi, Casa de depuneri, Consemnațiuni și Economie, posedă capitaluri în sumă de 320.000.000 lei; ea a lăsat cu mult înapoi budgetul Statului, care dispune abia de 215.000.000. Peste 25 milioane sunt date cu împrumutare comunei; zece și jumătate milioane sunt împrumutate județelor; aproape șese milioane diferitelor aședămintele și așa mai departe. Efectele în păstrare reprezintă 227 milioane, ér numărul Casei de Economie 24.350.000. Un cuvânt suntem dator să dicem aci despre importanta, negreșit încă nesuficientă, dăr relativ mare, a Casei de Economie. La 30 Septembrie, anul trecut, 97.000 persoane aședate în 2400 comune formau clientela Casei cu un capital de peste 24 milioane lei. Cele 71 comune urbane participante numărau în mijlocie câte 974 depunători și o depunere pe comună urbană mediă de 275.000 lei. Comunele rurale în număr de 2343 numărau în de mijloc câte 12 depunători și o depunere mijlocie de 2060 lei pe comună. In total, cei 97.000 depunători posedau, la data de mai sus, câte un libret în valoare medie de 250 lei fii-care.

Cu o estensiune atât de însemnată a operațiunilor și atribuțiunilor sale, localul ocupat de Casa de Depuneri, Consemnațiuni și Economie devenise cu totul neincăpător. O nouă clădire mai mare, mai încăpătoare, mai măreșă, a devenit o necesitate reală pentru acestă instituțiune.

La 30 Septemvre 1874, *Carol I*, Domnul României, a pus prima piatră la primul palat al Casei de Depuneri; astăzi, după mai puțin de 23 ani trecuți, *Carol I*, Regele României, pune prima piatră la al doilea palat al acesteiaș Case de Depuneri... pentru că sub Domnia Lui astfel s'a dezvoltat România, că interesele ei nu mai încăpeau în clădirea cea dintăiu.

Convocare.

Conform concludului Comitetului din 27 Maiu n. o., adunarea generală a „*Reuniunii femeilor române din Mediaș, și giur*“ se va ține în anul curent în 1-a August st. n. 3 ore d. a. în școlă română gr. or. din *Mediaș*, la care sunt invitați toți membrii Reuniunii, precum și fii-care sprijinitor al ei, cu următorul

Program: 1) După deschiderea ședinței prin presidiu, verificarea membrilor Reuniunii; 2) Raportul Comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală până în present, precum și despre starea materială a Reuniunii; 3) Alegerea unei comisiuni de 3 pentru censurarea raportului de sub punct 2; 4) Alegerea unei comisiuni de 3 pentru verificarea protocolului adunării generale; 5) Propuneri eventuale, cari țintesc la prosperarea Reuniunii; 6) Defigerea locului și a timpului pentru ținerea adunării generale în anul viitor.

Mediaș, 7 Iulie 1897.

Maria Neșca,
secretară.Maria Moldovan,
presidentă.**O petrecere neromânescă...**

Aiton, 28 Iunie n. 1897.

In 27 Iunie n. s'a ținut aici petrecerea arangiată de „*Reuniunea invetatorilor români gr. cat. din tractul Coșocnei*“. Ajuns din întâmplare în comuna această, la stăruința unui stimat domn din loc m'am decis a lua parte și eu la această petrecere.

Despre invetatorul local *Iuliu Z. B. Iambor*, aușisem și cetisem, că intru toate își face datoria sa de invetator, luminând poporul, din toate puterile sale și nelăsând nici o ocașiune binevenită, fără a da poporului sfaturile, de cari așa mare lipsă are în aceste zile de grea cercare. Cu tot dreptul mă așteptam deci la o petrecere frumoasă și înainte de toate românescă.

Acosta petrecere însă, cu durere trebuie să mărturisesc, a discreditat mult atât pe invetatorul *I. Z. B. Iambor*, cât și reuniunea invetatorăscă. Intrând în sală, v-

„dusem ordinea de dans scrisă cu atâta neglijență, încât imi vinea a crede, că decât ar fi scris' o unul din discipulii învățătorului I. Z. B. Iambor, de sigur i-ar fi dat calculul de nesuficient; dér cugetând, că Reuniunea, care aranjăză această petrecere, este abia la începutul ei, m'am mai liniștit. Esaminând mai de aprôpe însă ordinea și cetindu-o, vădusem, că în program se află și 2, și două, „csárdás"-uri. La această m'am revoltat. Nu mă așteptam la așa ceva dela nesoc învățătorii tineri, în cari credeam, că arde cu putere flacăra naționalismului.

Revoltat din adâncul inimii, m'am depărtat dela acest program odios. M'am retras într'un colț, unde cugetându-mă, că pôte acești tineri au pus acele 2 „csárdás"-uri numai ca să scôtească ochii stăpânilor noștri, deși eram scârbit de atâta servilism, m'am mai liniștit puțin. Nespună durere m'a cuprins însă când, am vădit, că nu numai acele două „csárdás"-uri, ci *aprôpe după fid-care joc se juca csárdás!*

După ce învățătorii s'au încălțit de „csárdás"-uri, de le curgeau sudorile ca potopul (de pe mine curgeau sudori reci), au eșit în curtea școlii, ca să se mai recorească. Aci se puseră părechile în ordine ca să se jöce an Cadril. Când colo ce se veți! Aranjăză notarul din loc, se 'nțelege Ungur, unguresce. Atunci m'am depărtat din curtea școlii la caurtir!..

Mai târziu venind êrășt ca să väd, nu cumva și-a pus ôre-care și pintoul, m'am oprit în curtea școlii, unde era adunat mulțime de popor. Auțindu-i, că vorbesce despre petrecere, m'am amestecat și eu printre ei. Ucul imi puse întrebarea, că pentru ce popa lor le predică în biserică, că în zile de post nu le este ertat să jöce, când *inși și copii și învățătorii au aranjat această petrecere chiar în timpul postului S-lui Petru?* Întrebarea această m-a surprins, nu aveam ce să le răspund, căci vedeam, că poporul are tot dreptul. Am mers deci, fără de ale răspunde ceva, în sală, unde și dela unul și dela altul am întrebat că pentru ce s'a fixat ziua petrecerii chiar în una din zilele postului S. Petru? Un domn vrednic de credință mi-a spus, că această petrecere s'a aranjat chiar cu soirea și învoirea d lui protopop dela Coșona! Am rămas încremenit și n'am mai d's nimio.

In pansă s'an ridicat mai multe toast, care de care mai fără de înțeles și *neromănesc*. A vorbit în două rânduri și un Ungur, de meserie culegător de litere, care lucră firese, lăudând această petrecere, și-a exprimat bucuria sa, că *„Românii se apropie tot mai tare de Maghiari. Lăsând la o parte pretențiunile lor nedrepte!"* (Și nu s'a aflat la acea petrecere nici un Român, care să răspundă la o asemenea insultă și să pună la regulă pe obraznicul „patriot"??... Red.)

După pauză s'a continuat jocul, respective „csárdás"-urile, între tunete și fulgere. Par'că însuși Dumnezeu ar fi voit prin această s'ești arate neplăcerea și mânie sa.

Atrag atențiunea Prea Ven. Consistor dela Blășiș asupra acestor învățători *confesionali*, cari aranjăză petreceri cu dans în post. Atragem atențiunea inteligenței din jur, ca să soie cum se-i sprijinescă în viitor!

V.

Discursul

ținut în sala festivă a gimnasiunii român din loc la 22 Iunie 1897 cu ocaziunea cetirii clasificărilor și distribuirii premiilor la școlile primare române din Brașov, de I. Dariu.

Onorată adunare! Êtă-ne, cu ajutorul lui Dumnezeu, la încheierea unui nou an școlar. Părinții cu inima palpitând alergă aici, ca să audă cu urechile dênșilor sporul, ce l'au făcut copilașii lor în decursul anului. Tot asemenea urmază și școlarii. Abia așteptă și ei să audă cu ce notă se promovăză fiă-care în altă clasă următoare și care dintre ei se și premiază. După ce-și aude fiă-care rezultatul, o parte dintre părinți, ca și dintre copii, es nemulțămii,

ba unii dintre dênșii, pôte mai nepricepuți, aruncă chiar și învinuirii asupra învățătorilor, că nu și-ar fi dat destulă silință, s'eu că ar fi făcut nedreptate unuia, ori că ar fi părținit pôte pe altul. Și numai puțin dintre dênșii se duc acasă pe deplin mulțămii cu rezultatul aflat. Imprejurarea această se observă în tot locul și la tôte școlile de tôte gradele.

Stând lucrul așa, mulți bărbați au cercat să deslege într'un mod mulțămitor această stare nefavorabilă de lucruri, dér fără succes. Pedeca o află ei mai ales în două împrejurări:

Întâia e, că: *nimeni în lume nu face pe placul tuturor;* și a doua că: *educațiunea și instrucțiunea copiilor în cele mai multe familii este încă departe de a fi măcar mulțămitoare față de pretenșiunile și aspirațiunile de aci ale școlii.*

Astfel că, decât școlii nu-i succede în educațiunea și instrucțiunea unui copil, ea aruncă vina asupra familiei și a necapabilității copilului, ér familia și copilul necapabil, la rëndul lor, aruncă vina asupra școlii. Aceste învinuirii reciproce dintre familie și școlă se declină în continuu și nu sciu când se vor termina, că natura omului e așa, că ce nu pôte face el, s'eu a făcut cum-va greșit, să arunce vina pe altul, pôte de cele mai multe-ori pe nedreptul, s'eu după cum e vorba:

*Unul face
Ș'altul trage.*

Stând lucrul așa, subiectul vorbirei mele de aci mi-se impune de sine pe o cale și logică și firescă. Așa-déră cu ocaziunea de față mă voi ocupa în scurte cuvinte, după cât imi va permite timpul cel-1 am la dispozițiune, precum și bunăvoința D-Vóstră, cu deslegarea întrebării:

„Care este substratul învinuirilor dintre familiă și școlă cu recomandarea unor mijloce de îndreptare.”

„Secretul cel mare al deservirii naturii omenești, după Kant, zace înderțul educațiunei.” Platone dicea: *„Nimic nu e mai pumneșesc decât educațiunea.”* Tot așa dicea și Xenofon: *„Educațiunea face mărirea popórelor, le măriște spléndorea, le previne decădınța și la trebuintă le rechemă din uitare.”* Istoria e de față și ne probéză această, când vrem. De pildă Grecia a fost barbară, ea s'a educat și instruit și a înflorit, și ce e aci? Întrebă Diderot: Ignorantă și barbară. Italia a fost barbară s'a instruit și a înflorit, ér când artele și sciințele o au părăsit, ajunse a fi ér barbară. Aaceași sorte a avut Egiptul și aceea va fi sörtea tuturor popórelor din lume.

Nu mai prin educațiune și instrucțiune devine natura omului mai bună, mai blândă și mai nobilă și astfel se aduce la o formă, care promite în viitor némului omenesc o stare mai fericită. Fără educațiune și instrucțiune ori-ce speranțe în timpuri mai bune sunt zadarnice, decât însuși omul nu devine mai bun și mai luminat.

„Ce s'a căștigat, întrebă pedagogul Dr. Rein, decât cultura solului pământesc s'a îmbunătățit, comerțul și industria au înaintat, legile și dispozițiunile țărilor au ajuns la perfecțiune, ér ómenii nu sunt vrednici de ele; ce însemnéză a locui un pământ așa de frumos și a nu fi în stare se affi pe el un cer?”

Cu referință la noi, cunosc bine nobilele nisuințe ale poporului nostru preste tot în ce privesce educațiunea și instrucțiunea și în special cunosc și deosebitul interes și zel al susținătorilor acestor școlă, care răspândesc lumină și cultură până în cele mai depărtate unghiuri, până unde mai răsună limba dulce și străbună. Și această este o dovadă nerésturnată, că și Românul recunösc, că un popor fără educațiune și instrucțiune nu pôte avé viitor; e dovadă, că el a îndrăgit școlă și că s'a înrădăcinat adênc în el simțul de cultură; de aceea el nici nu cruță nici o jertfă numai și numai ca școlă se înfloréscă și fiil s'ei să capete lumină în minte și virtute în inimă, cu un cuvânt *un caracter tare moral*, — după Herbart, scopul suprem al educațiunei.

Dér pe lângă tôte aceste nisuințe nobile ale némului nostru, el mai are și

partea sa umbrită, care nu ne este iertat a-o pierde nici un minut din vedere, decât nu vrem să ne amăgim cu iluziuni deșerte. Anume, mărginindu-mă numai la partea ce ne preocupă aci, este sciut și, decât nu este sciut, trebuie să se scie, că educațiunea copiilor în cele mai multe familii este nemulțămitoare, ba încă într'unele sub tötă critica și încă tocmai acolo unde are să se pună fundamentul educațiunei unui copil. Și aci e buba învinuirilor dintre familiă și școlă.

Ca nici de o parte, nici de alta să nu se facă învinuirii nedrepte, să luăm lucrul așa cum este și bubei se-i căutăm lécul potrivit.

Școlă nu este înființată pentru ca să scape familia de responsabilitatea educațiunei. Căci la edificiul educațiunei lucréză și au să lucreze mai ales doi măiestri indispensabili: fundamentul are să-l pună *familya*, ér păreții și coperișul are să-l facă *școlă* cu concursul familiei. Și acum nimeni nu-mi va contesta că, decât fundamentul zidirii este slab, păreții și coperișul se dărâmă. Trebuie déră se căutăm a pune educațiunei din familie un fundament trainic, ca școlă să pôtä zidi apoi sigur pe acel fundament. Cu durere trebuie să mărturisim însă, că acest fundament al educațiunei în cele mai multe familii este foarte slăbuț, având o mulțime de scăderi. Aceste scăderi pentru scurțiimea timpului le rezuméz în următoarele puncte:

1. Unii părinți sunt aplicați a aduce ori-ce jertfe pentru educațiunea copiilor lor, decât aceea s'ar puté face cumva fără dênșii.

2. Alții ar face mult pentru educațiunea copiilor lor, dér nu pricep, nu sciu cum se urmeze, că döră a educa e arta cea mai grea din lume și nu ori-cine pricepe a se ocupa cu ea.

3. Alții și cum ar pricepe, dér n'au vreme, că trebuie să-i vadă de alte afaceri.

4. Partea cea mai mare nici nu pricep și nici nu au vreme și aceștia sunt părinții mai scăpătați, cari numai Dumnezeu îi scie cum pot căștiga o para pentru a-le da o bucățică de pâne și o hainuță, dér încă a-i mai și educa. Partea cea mai mare din timp o petrec la trebsóarele lor, departe de familie, ér copilașii rămân în plata sfântului, însotindu-se cu alți copii destrăbalați, dela cari contractéză felurite apucături și obiceiuri rele.

5. Chiar și în familiile mai avute, unde s'ar puté face aceste cu mai bun succes, mulți părinți s'eu nu au tactul recerut pentru această, s'eu nu au răbdare de-ajuns și tötă educațiunea copiilor în mare parte se reduce la mánări alese, la haine scumpe, la desmierdări și guguliri peste măsură, dându-li-se în același timp voiă a face ce vréu ei de capul lor, fără a-i deda măcar la sirguintă, la rënduélă, la ascultare și la supunere.

6. Alții în urmă nu numai că nu dau copiilor lor nici o directivă bună în educațiune, dér le dau exemple de rea creșcere prin aceea, că vorbesce vorbe urite și scandalöse în fața lor, ba comit chiar și fapte de natura această. Ori le esplică lucrurile naturale în mod greșit. Din acestea apoi se nasc în copil cele mai multe apucături și datini rele, vițuri adese-ori incurabile, precum și o mulțime de credințe deșerte, pentru care trebuie mai mult decât un apostol, ca să-i mântuésă de ele.

Astfel copiii: bun-réi, cum se găsese, se dau la vremea sa pe mâna școlii cu scopul de a face acum ómenii din ei. Și de nu-i succede această școlii, familia pune vina pe ea. Dér trebuie a se sci odată, că școlă fără concursul binevoitor al familiei nu pôte sévêrși nimic de Dómne-ajută în educațiunea copiilor și mai ales atunci, când părinții în loc să facă această strică aceea ce cu mult nécas zidesce învățătorul. Dimpotrivă, dintr'un copil sănătos, curețel, ascultător și cu purtări bune școlă pôte face foarte mult, ba minuni chiar, decât părinții lucréză în bună înțelegerere cu învățătorii și decât școlă în cazul acesta nu și-ar face datoria cu sfințenia, atunci familia este în drept a-o învinui. Inșă, du-

rere, că prea puțin copii au fericirea a fi astfel crescuți în familiă!

Ca va puté face școlă dintr'un copil slăbănog, murdar, neascultător și cu felurite obiceiuri rele? Unul ca acesta tötă pedagogia dascălului o réstălmăcesce pe dos. Și astfel școlă pe lângă ori-ce opiniri și stăruințe va puté face foarte puțin și învinuirile, ce 'i-s'ar aduce în cazul acesta din partea familiei, sunt nejuste. Și cu tôte acestea totuși se întemplă prea des. Cine nu scie, că îndată ce a comis un copil vre-o greșelă, fiă în familie cătră părinți s'eu cătră alții ai casei, fiă în afară, pe stradă s'eu într'alt loc, cei, pe cari îi privesc, insultă pe învățător cu vorbe ca: *„Bine mă așa te învață dascălul?”* Ba alții dic vorbe și mai grele și mai grosolane: *„Prost dascăl te-a 'nvățat!”* ș. a. m. În chipul acesta câte noduri nu trebuie să inghiță bietul învățător din pricina celor nepricepuți! Și vai că mare e numérul acestora și al copiilor lor!

Stând lucrul așa, multe din sémintele școlii cad pe lângă cale și apucăturile cele rele ale părinților nepricepuți și ale copiilor le calcă în picioare. Altele cad pe pètră, în copii căpăținoși și renitenți, unde, neavând umezlă, se usucă. Alte séminte cad între spinii vițurilor celor rele contractate din casa părintescă și dela copiil stricați, care la început pare că ar prinde rădăcină în mintea lor, dér vițurile le innécă și astfel sémintele pier fără a ajunge să facă rodul așteptat. În urmă numai a patra parte din ele cad în pământ bun, în copii bine educați în familiă și acestea aduc apoi rod îndecit și însutit.

(Va urma.)

Despre Invidia.

Invidia s'eu pisma este o patimă, ce se află mai la fiă-care om. Ea face, ca omul să simtă neplăcere în plăcerile de-aprôpelui s'eu, și să se încrunte când vede, că altul este norocit. Originea invidiei este tot-déuna egoismul; invidiosul nu vede cu ochi buni la altul aceea, ce are el, și se supéră când el nu are acel lucru, care face plăcere altuia.

Patima invidiei isvorésc, s'eu din slăbiciunea minței, s'eu din réutatea inimei.

Un mare și renumit filosof dice: *„Invidia este o urmare a egoismului, care provine din aplecarea omului de-a se simți nenorocit.”* Când nu posedă și nu pôte împărțăși un lucru, ce-l vede la alții. *„De aceea obiectul, care pôte escita „invidia, nu trebuie să aibă însemnătate, pôte să fiă cu totul netrebuincios. O asemenea invidie ne pare ridiculă și absurdă, însă ea „mai pôrtă cu sine o mare sêlbăticitire a moralității, fiind-că corumpe sentimentul omului și devine o pasiune dominantă, încât invidiosul „nu mai permite nimenui nimica, „ba chiar împedecă și dèrêmă un „bun numai pentru-că nu-l posede el.”*

Invidiosul, măhnindu-se pentru fericirea și onórea altuia, ce îi lipsece lui, nu ia în considerațiune, că aceste bunetăți, de care se bucură alții, sunt fapte și darurile unei mâni mai înalte. El nu socotesce, că aceste bunuri, pe care el nu le merită, ar puté să atragă pôte chiar perirea asupra lui și asupra familiei sale.

Invidia este peste tot imorală și o rană pentru mintea omului. Ómenii invidioși trăesc tot-déuna în sentimentul displăcerii asupra norocirei și preferinței altuia; de aceea invidia se tipăresce chiar pe fața lor, dându-le o espresiune de-o tristeță urită, care se pronunță mai cu sémă prin o privire cercetătoare și o trăsură ațigată în jurul gurei. Par-taa femeéscă este mai mult atinsă de acest réu; la femei un lucru de nimic pôte fi cauza invidiei celei

Ape minerale din 1897

au sosit prospete și
se capeta în toate farmaciile
din Brașov, cu prețuri ieftine.

Publicare de concurs.

La internatul Pavelian din Beiuș al fetelor orfane de preoți din diecesa română de Oradea-Mare împreună cu școala-civilă pe anul școlastic 1897/8 se escrie concurs pentru un post de învățătoare-educatoare, calificată pentru școlile civile din grupa matematică-științele naturale, respective limbistică-istorică, care va implini și afacerile domestice din internat prin statute precisate.

Emolumentele învățătoarei educatoare sunt: a) soluțiunea anuală de 500 fl. b) cuartir și întreținerea în internat.

Competentele la acest post trebuie să fie de religiunea gr. cat.

Petițiunile instruite 1) cu carte de botez; 2) Testimoniu de calificare; 3) eventual alte acte despre anterioară aplicație; 4) atestat medical; 5) adeverință despre starea familiară sunt de a se înainta la Veneratul Ordinariat diecesan gr. cat. de Oradea-Mare (Nagy-Várad), până în 1 August a. c.

Beiuș, la 1 Iulie 1897.

1316,2—3

Direcțiunea.

LA Restaurantul „Schützenhaus“

în fiă-care și se află bere bună și prospeta de „STEINBRUCH“; escelente vinuri; bucătăria bună. Abonamente, precum și de dus acasă se poțe căpata vipt pe lângă un preț culant. Cu stimă:

1-4 Paul Renovich,
arëndator.

Stofe veritabile din Brünn,

pentru
Sesonul de Vară și Tómnă.

Un Coupon de 3.10 metri lungime, complet pentru o garnitură de haine bărbătesci (roc, pantaloni și giletă) costă numai

fl. 4.80 stofă bună
fl. 6 — „ mai tună
fl. 7.75 „ fină
fl. 9. — „ mai fină
fl. 10.50 „ foarte fină

Un coupon pentru haine de salon fl. 10.— Stofe de pardiseuri, loden pentru turisti, Kamgarn fin și alte postavuri, trimite cu prețurile fabricii depoul renumitel fabricii de postav

Siegel—Imhof în Brünn.

— Mostre gratis și franco. —
— Garantăză liferatiă tocmai ca mostra. —

A comanda Stofe direct dela sus numită firmă este foarte avantajios în toate privințele; asortiment mare, prețuri fixe și ieftine, executare promptă și a comandelor mici etc. etc. 1184, 19—45

1 mtr. perdele de dantele
1 „ covore de traver-
sat odaia
1 „ Creton

18 cr. 18 cr.
Cu prețuri reduse vëndü tóte
Cretónele, Satinele și stofele
de rochii.

GEORGE KUNKEL
BRAȘOV, Strada Hirscher 7.
in casa D-lui S. Damian.

1809,4—12

Garantéză marfa bună cu prețuri moderate.

Avem onórea a aduce la cunoșcinșa P. T. publi-
cului, că am deschis în piața de aici Strada
Porții Nr. 3.

ATELIER,
pentru obiecte de aur și argint

impreunat cu vëndare de Juvele, obiecte de aur,
argint și argint de china sub firma

J. GRÄF & COMP.

Cunoșcințele și experiențele căștigate, capital sufi-
cient ne pune în plăcută poziție de a corespunde ori
și cărei pretensiuni.

Rugând On. public a-ne onora cu comande, suntem

cu tótă stima:

Fritz Jelinek, Iosif Gräf.

Obiecte nouë se lucréză după schițele ce le avem iute și ieftin.

Reparatură se escută prompt și bine.

Argint de China din fabrica de metaliuri din Berndorf.

ADOLF RESCH

Giuvaergiu
Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Se vënd acuma:

6 linguri de masă de argint 13 loți. greut. 400 gr. cu fl. 22.50
6 " " cafea " " " " " 150 " " " 9.50
6 părechii tacămurii de masă sadea " " 9.50
6 " " pentru desert sadea " " 8.—
6 " " " presat " " 6.—

NB. La cumpărarea unei casete se mai reduce prețul.

1 lanț de ciasornic pentru bărbați (aur) Nr. 4, greu 30 gr. fl. 30.—
1 inel de aur (verigă) Nr. 4, greutate 4 grame 5.—
1 bracetă de argint, care se deschide —.50
Apendice la bracetate 100 de specii diferite, bucata " —.30
1 ac de pept 13 loți argint —.40
1 lanț de gât " " " " " " " " " —.60
1 corfiță pentru pâne, argint china I. calitate 3.50
1 păreche de fesnice, " " " " " " " " " 5.50

Reparaturile predate D-lui Dascheck sunt gata și se pot primi dela mine.

Cu distinsă stimă:

Adolf Resch,

Giuvaergiu, Strada porții 7.

1279,2—2.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medi-
cinală prea eficace și plăcută, mai ales: la conturbări
de misture, maladiile stomacului, a rinchi-
lor, a beșicii udului și ale organelor respira-
tore etc.

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu ma-
re în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plă-
cut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele
mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în
Sibiu, Sighișora și în Alba-Julia: la D-l I. B. Misselbacher
sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula,
în Orăștie: la Németh János.

Cu tótă stima:

Administrațiunea isvorului
„MATILDA.“

JOSEF GYÖRGY,
(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

1026,85—100

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Fonduri proprii: fl. 350,000. Depunerii: 700,000.
Circulație anuală: 3.000,000.

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă
serviciile sale:

- 1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;
- 2) primește depunerii, dela particulari cu 5 și cu 5½, ér dela corporațiunii culturale cu 6%;
- 3) cumpără și vinde realități;
- 4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
- 5) arëndeză și exarëndeză realități;
- 6) cumpără și vinde efecte publice;
- 7) mijlocesce operațiuni, specificate sub 3, 4, 5.

La institut se mai află 500 acții proprii
puse în vindere conform Prospectului staverit de
Direcțiunea institutului sub Nr 68—1897.

Ori-ce afacere se poțe resolta și informațiuni se pot lua
verbal în biroul institutului, ér în scris prin corespondență.

Orăștie, în Maiu 1897.

Direcțiunea.

1284,9—12

Se caută

o calfă și un învățăcel, din casă bună, care au absolvat cel puțin două clase gimnasiale și pricepe limbele străine se acceptază numai decât în neguțătoria de manufactură și mărfuri curente a subscriberului

George Baciu
Orăștie (Szászváros).

1812,2—8

„ARIEȘANA“

instituit de credit și de economii, societate pe acții în Turda.

Primesce depuneri, cari nu se ridică în decursul unui an, pre lângă 6%.

Turda, 24 Iunie 1897.

1811,3—6

Direcțiunea.

BĂILE HERCULANE (Mehadia). (Herkulesfürdő, Ungaria).

Stațiune de cale ferată. — Poștă și telegraf.

Renunite terme sulfuröse și sărate, cu temperatură terestră de 55° C.

Inceputul sezonului la 1 Mai.

Loc de cură climatică. — Gimnastică suedeză și masajiu. — Băi electrice. — Hidroterapie. — Rendezvous internațional. — Situațiune admirabilă în valea romantică a Cernei. — Promenade și locuri de excursiune. — Climă favorabilă. — Situațiune scutită de vânt. — Aer ozonic și liber de praf. — Palaturi de băi, Hôteliuri splendide. — Salon de cură. — Luminatiune electrică. — Musică proprie. — Orfeu, (Teatru Variété).

Medici români.

Consultațiuni în toate limbile europene.

Iunctiune cu trenul Expres și Orient Expres; dela Orșova cu năile dunărene. Bilete cu prețuri reduse. Frecuența în anul 1896: preste 10,000.

Basilu L. Popovici,

MARE DEPOSIT DE MOBILE

Brașov, Strada Vămii Nr. 21.

Subscriberul are onôrea a aduce la cunoștința Oa. public, că fostul

Primul deposit de mobile

al Consorțiului de măsură din Brașov

I'am luat asupra-mi pe propria mea socotela,

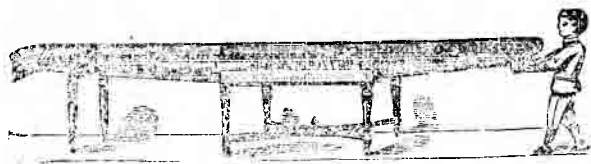
și I'am provădut cu diferite **mobile moderne și tapetate,** și anume: mobile de salon, garnituri pentru odăi de mâncare și dormit, divanuri, scaune, șifoniere mese, tablouri, oglinzi, precum și un asortiment de stufe de mobile, grădel pentru matrațe și articole necesare pentru decorații.

Primesc asupra-mi și lucrări la clădiri portale, aranjamenturi de prăvălii, și tapițerie de mobile decorații de salone și odăi, care le executez cu gust, prompt și ieftin. La cerere servesc și cu devise de cheltuieli.

De recomandat sunt

mesele mele patent

după cum se pot vedea din figura alăturată.

Principiul meu este a executa comanda prompt, solid și real pe lângă prețuri ieftine.

Rugând On. public a mă onora cu comanda, mă subscriu cu distincă stimă:

Basilu L. Popovici,
măsar de zidiri și mobile.

1222 26—80

Lucrări de legătorie de cărți.

Wilhelm Haydecker

legător de cărți, și lucrător de galanterii, Brașov, Strada Porții Nr. 22.

Recomandă Onoratului public dela oraș și dela sate

Legătoria sa de cărți,

ce există de 14 ani cu cel mai bun renume și este mult mărită și din nou arangiată cu 9 mașini diferite.

Se efectuează toate lucrările ce cad în sfera legătoriei de cărți, dela cea mai simplă carte de școlă legată, până la cea mai fină legătură de lux în piele, catifea, mătase, plus, pânză etc. executând cât se poate de bine și de esact.

Având lucrători de toate speciile escelent pregătiți, acesta legătoria de cărți poate se executa iute și foarte ieftin tot ce se poate cugeta mai bun în aceste lucrări.

Lucrări de galanterii, passepartout, cartonage etc. în toate execuțiunile posibile.

Despărțământ deosebit pentru legarea cărților comerciale, protocoalelor pentru autorități și oficiilor comunale, cu un personal anume instruit pentru acesta; cel mai durabil și cel mai practic mod de legat.

Tipăresce inscripțiuni pe pantlici de cununii și la stéguri etc.

WILHELM HAYDECKER,

legător de cărți,

Strada porții Nr. 22.

4—10

Strada porții Nr. 22

Specialitate contra
Ploștilor, Purgător,
Gândaci de bucătărie, Molii,
Păcășii pe animale domestice etc. etc.

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi ori și ce insecte, de aceea îl laudă milioane de cumpărători; și e foarte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Numele: „Zacherlin.“

Se află de vânzare în Brașov: La Domni I. L. et A. Hesshaimer,

Heinrich Zinz, Dimitrie Eremias nepoții, Emil Por, Karl Irb, Julius Müller, Carol Schuster farmacist, Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler farm., Julius Hornung farmacist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farmacist, Victor Roth farmacist, Heinrich Wagner, Karl Harth, Rudolf Stingl, Ioan Dușoiu et Fiu, Fritz Geisberger, Fritz Czokely, Lazar & Verzar. — În Făgăraș: La Domni: Johann P. Hermann, R. G. Romoșianu, I. Iarosch, Heinrich Schul, Alexander Neher. — În Căhalm: La Domni: Ernst Wolff, Eduard Victor Melas și unde sunt afișate placate.